

KNIHY KNIHOVNY KUNŠTÁTSKÉ

Ne že by se mezi přehršlí nové a ještě novější knižní produkce na trhu nevyskytly i tituly kvalitní. Přece jen se však občas vracíme do minula k osvědčeným hodnotám, ať už máme k tomu důvod jakýkoli. Vzal jsem tedy do ruky onehdy *Italské prázdniny* Jana Wericha z roku 1960. No, prázdniny, jde spíš o několikadenní výlet na jih, tehdy však zázrak vyplývající už z prostého faktu, že byl člověk – po martýriu s ouřady – ven vůbec puštěn.

Stárnoucí klaun Werich, kterého netřeba blíže představovat, vyjel svým autem bez manželky, na vedlejším sedadle se však vezla jeho mladá dcera Jana. A hned mě překvapí zvláštní věc. Na hranicích jsou naši „celníci a hraničáři“ korektní a odbaví dvojici ihned. Zato rakouští celníci! Nejpapné vtípkování, prohledávání řidiče, dcery i automobilu... No, už je hotovo, pojďme dál. Ve Vídni Werich baví dceru vzpomínáním na divadelní hru Caesar, kterou, neskonale blbě provedenou sami vypískali spolu s prořídilým publikem. Následuje chvála Vídně, připomenutí společných kořenů, gastronomická pestrost. Prohlídka historické Vídně s průvodcem, hrst vzpomínek.

A dále na Salzburg a na jih do Bocksteinu. A šlus. Cesta tu končí. Slovníček však poučí, že Tauerntunnel a Autoverladung znamená, že vůz je možno naložit na vlak, projet tunelem a pokračovat v krasojízdě. Naložení s frontou dalších aut zjistí, že si zabouchli klíčky od vozu. Následuje tak brilantní popis triviální situace, že když jsem ji četl nahlas ženě, neviděl jsem pro slzy (smíchu!) dobře na litery...

Ale nechci vlastně vyprávět děj knížky, jejíž hodnota je především v jazyce, v dokonale zvládnuté řeči české. Werich mistrovsky střídá exkurzy do minulosti Caligulova Říma s vlastními zážitky, když pozoruje Michelangelova Davida, kupodivu se nezmíní o slavné písni dvojice WaV, začínající *Samuelova kniha nám povídá...* Nebylo nejspíš třeba ji tehdy v roce 60 připomínat. Mě však zaujala – zarazila – věc jiná. Když se dvojice po prožitých dobrodružstvích italských prázdnin navrací, následuje zase obširný popis obtěžování celníky v Brennerském průsmyku. Člověk by si skoro pomyslel, že ne MY byli v socialistickém Československu obehnání drátem napájeným vysokým napětím a hlídání samopaly a vlčáky. O českých celnících zase NIC. Werich měl nejspíš protekci, to je možné a pravděpodobné. Zkušenost našince je však jiná, dostal-li se tehdy alespoň jednou za západní čáru... Závěrem Werich dospívá k myšlence, že nejen všechny cesty vedou do Říma, ale z Říma zase všechny cesty vedou domů. Proto je i tato klaunova cesta zčásti ideologicky podbarvena na rozdíl od italské cesty Heinovy, kterou místy živostí vyprávění připomene. Ne všechny cesty z Říma vedly domů, o tom věděl cosi Voskovec, exulanti a emigranti, utečenci či jak jinak jim chceme říkat. Svě o tomto faktu věděl i ten vyhnaný sudetský Němec původem z Teplic, kterého se Werich před hranicemi ptal na cestu. „*Ja, ja! Já tu nejsem doma, to jsou fremdi, ich bin ein Fremden hier...*“ Slovník praví r. Fremde – 1. cizinec, 2. cizí, neznámý člověk, 3. host, návštěvník.

WERICH Jan, *ITALSKÉ PRÁZDNINY*, Praha, Československý spisovatel, 1960